

IN DIT NUMMER o.a. > EVEN VOORSTELLEN: LINDIE > DE HONDACHTIGEN > TIPS VOOR HET HERKENNEN VAN VOGELS > HET GAAT NIET GOED MET DE HOUTDUIF > DE OUDERE KAT > WELKE HULP GEEF JE AAN JONGE VOGELTJES? > BEDRIJFS HULPVERLENING (BHV) > HOEVEEL DIEREN HIELPEN WIJ IN 2022? > HOE HET WINTERKONINKJE AAN ZIJN NAAM KOMT

DIERENAMBULANCE

NEDERRIJN

nummer
voorjaar 2023
jaargang 36

39

36^e jaargang, Nummer 39, voorjaar 2023

Dit magazine is een uitgave van de onafhankelijke Stichting Dierenzorg Nederrijn dat gratis wordt verspreid onder donateurs, dierenartsen en ten bate van PR.

Adviesprijs losse nummers: € 4,50

Werkgebied:

Gemeenten Renkum, Rhenen en Wageningen

Contactgegevens:

Centrale meldpost/kantoor:

Sportlaan 12, 6866 NA Heelsum

Telefoon: 06 53871861 (24 uur per dag)

0317 314141

Email: info@danederrijn.nl

Website: www.dierenambulancenederrijn.nl

Openingstijden centrale meldpost:

dagelijks 9.00 uur tot 17.30 uur

Telefoontje vooraf gewenst

Donaties en giften:

IBAN: NL 91 ABNA 0501675647

ANBI-status

CBF erkend

KvK 64399648

Bestuur:

Ben Jansen	-	voorzitter
André Hartman	-	secretaris
Izak Mauritz	-	penningmeester
Wilma Henderikse	-	algemeen bestuurslid
Dick Quint	-	algemeen bestuurslid

Coördinator:

Wilma van den Boogert

Redactie:

Wilma van den Boogert | Wilma Henderikse

Lindie Nieuwenhuizen | Tineke Pleijsier

Met bijdragen van: Rinus van der Molen en Marieke de Swart

Foto's:

Foto omslag: Grote Gele kwikstaart,

Ap van den Driessche

Foto's en illustraties: Ap van den Driessche, Peter van de Kraats, Lennart van der Molen, Hanneke Roepert, Jacqueline van der Kort, Mart Spijker
De foto's in dit magazine zijn eigendom van de fotografen en mogen niet zonder toestemming worden gebruikt.

Plaatsing van ingezonden artikelen en advertenties geschiedt buiten de verantwoordelijkheid van bestuur en redactie. Wij houden ons het recht voor advertenties en ingezonden stukken te weigeren. Overname van kopij is toegestaan met bronvermelding.

Uitgever: DNB Groep B.V.

Postbus 204

9600 AE Hoogezand

www.dnbgroep.nl

De uitgever is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de advertenties. Niets uit de advertenties mag worden gekopieerd en/of verspreid zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

DIERENAMBULANCE
NEDERRIJN

1

VAN DE REDACTIE

De winter leek koud omdat we allemaal de thermostaat laag hadden staan. Maar eigenlijk was Koning Winter dit keer de beroerdste niet. De sneeuwklonkjes lieten zich al vroeg zien, gevolgd door kleurrijke krokussen en narcissen. En als dit blad verschijnt is het al echt voorjaar en kunnen we ons lekker opwarmen in de voorjaarszon. Daarom prijkt de gele kwikstaart, voorbode van de lente, op de omslag van dit magazine. Voorjaar betekent ook dat de dierenambulance weer vaker uit moet rijden want als iedereen meer buiten is, krijgen we ook meer meldingen van gevonden dieren.

In het voorjaar krijgen we heel veel meldingen over vogels. Want het broedseizoen gaat niet alleen gepaard met pril geluk maar ook met ongelukjes. Daarom leggen we nog eens uit wat je moet doen en vooral ook niet moet doen als je een vogeltje vindt. Maar we hebben nog veel meer vogelnieuws in dit voorjaarsnummer. Hopelijk komt de kwartelkoning met zijn kenmerkende roep weer terug in de uiterwaarden bij Wageningen. Of spotten we de wespindief, nu we uitleg krijgen over het verschil tussen deze bijzondere roofvogel en de buizerd die we allemaal wel kennen. Vind ook uit waarom het helemaal niet goed gaat met de "dikke domme duif".

In onze vaste rubriek Gespot leren we over het jaarlijks terugkerende fenomeen van de paddentrek. En in 'Pareltjes om de hoek' bezoeken we Arboretum De Dreijen in Wageningen, waar onder meer een rotstuin met vijver voor kikkers valt te bewonderen. Daarnaast introduceren we ook de nieuwe rubriek 'Waarom', waarin we op zoek gaan naar antwoorden op vragen over de natuur.

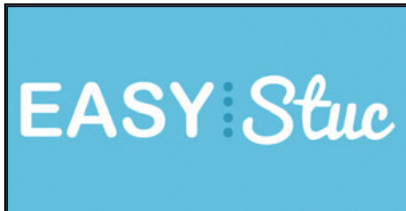
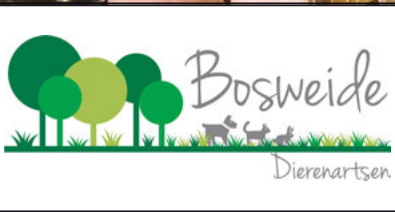
En dan hebben we nog maar een tipje van de sluier opgelicht van alles wat er in dit voorjaarsnummer valt te lezen. We wensen je veel lees- en kijkplezier met dit nieuwe magazine, maar geniet vooral van het voorjaar door er lekker op uit te trekken!

HULP NODIG? BEL 0653871861

INHOUDSOPGAVE:

ONZE SPONSORS	2
BESTUURSNIEUWS	3
EVEN VOORSTELLEN: LINDIE	4
SPONSORNIEUWS: STATIEGELD	6
WAAROM?	7
HET GAAT NIET GOED MET DE HOUTDUIF	8
DE HONDACHTIGEN	10
UPDATE: MARKERINGEN AAN HOOGSPANNINGSKABELS	11
WELKE HULP GEEF JE AAN JONGE VOGELTJES?	12
DE OUDERE KAT	14
HET ARBORETUM DE DREIJEN IN WAGENINGEN	16
TIPS VOOR HET HERKENNEN VAN VOGELS	18
HOE GAAT HET MET DE MEREL?	20
HAVIK MET ZENDER	22
BEDRIJFS HULP VERLENING (BHV)	23
KWARTELKONING LAAT ZICH NIET ZIEN	24
HOEVEEL DIEREN HIEPEN WIJ IN 2022?	25
HOE HET WINTERKONINKJE AAN ZIJN NAAM KOMT	26
ONZE PARTNERS	27
TARIEVEN EN BELANGRIJKE TELEFOONNUMMERS	28
DONATEUR WORDEN OF EEN GIFT DOEN	28

Elst

Rhenen

Wageningen

DIERENAMBULANCE
NEDERRIJN

Heelsum

Oosterbeek

3

BESTUURSNIEUWS

EEN NIEUWE LENTE, EEN NIEUW GELUID

“Een nieuwe lente en een nieuw geluid.” Het zijn de beginregels van het beroemde gedicht ‘Mei’ van Herman Gorter. “Een nieuwe lente en een nieuw geluid: Ik wil dat dit lied klinkt als het gefluit, dat ik vaak hoorde voor een zomernacht.” Dit jaar zijn deze regels meer dan ooit van toepassing op onze dierenambulance.

De lente staat natuurlijk zonder meer symbool voor nieuw leven, vernieuwing, een nieuw begin. Dat geldt voor de dierenambulance zeer beslist want nieuw leven hebben we in de lente altijd in de vorm van alle vogeltjes die we ophalen. Lente betekent de start van een nieuwe drukke periode waarin we wel vier keer zoveel dieren ophalen als in de rest van het jaar. Maar dit keer staat de lente ook symbool voor het nieuwe begin van alle vrijwilligers die bij ons gestart zijn als kersverse collega’s.

Om dieren te kunnen redden hebben we veel medewerkers nodig want de ambulance staat 24 uur per dag, alle zeven dagen van de week paraat om uit te kunnen rukken als dat nodig is. Liefst zouden we al die mensen die zulk fantastisch werk verrichten een geweldig

salaris aanbieden maar helaas is het in Nederland niet zo geregeld. Voor de uitvoering van het werk is de dierenambulance volledig afhankelijk van de inzet van vrijwilligers. Daarom zijn we eind 2022 gestart met een wervingscampagne. Daar hebben we veel tijd en energie ingestoken. Op basis van een heus communicatieplan hebben we een boeiend pakket aan wervingsmiddelen geproduceerd, variërend van posterborden, advertenties en artikelen in de kranten, tot aan flyers en freecards.

Het heeft gewerkt! In januari mochten we veel geïnteresseerde aspirant medewerkers verwelkomen tijdens een serie informatiebijeenkomsten in onze meldpost. Daar vertelden we over ons werk, legden we uit wie we zoeken en kreeg iedereen antwoord op belangrijke vragen. Inmiddels zijn een twintigtal vrijwilligers gestart met de opleiding en rijden een aantal nieuwe mensen ook al mee op de ambulance. Geweldig, zoveel nieuwe collega’s. We wensen ze heel veel boeiende ervaringen toe.

De Mei van Gorter is een lang gedicht, heel erg lang. Zo lang dat we ons niet meer alle details herinneren. Maar we hebben wel onthouden dat het de schoonheid van het leven is en de bewondering van de natuur in het bijzonder, die Gorter oproept. Daar kunnen we het met zijn allen helemaal mee eens zijn.

LINDIE

“Ik had niet verwacht dat de dierenambulance zó belangrijk in mijn leven zou worden”

VERTEL EENS IETS OVER JEZELF

In 2019 ben ik naar Nederland gekomen, de stap daartoe was niet zo moeilijk want mijn zus en zwager wonen hier ook. Sinds twee jaar woon ik in Renkum. De omgeving hier is prachtig en ik voel me ontzettend thuis. Omdat ik niet stil kan zitten en iets wilde doen ben ik me gaan oriënteren. Zo

kwam ik terecht bij de dierenambulance. De omschrijving van het werk sprak mij enorm aan, ik ben gek op dieren en wilde me nuttig maken. Na mezelf te hebben ingelezen hoe de dierenambulance werkt heb ik bij Dierenambulance Nederrijn gesolliciteerd. Dat was een goede beslissing, ik doe dit werk nu ongeveer drieënehalf jaar.

AMBULANCETIJGER EN KANTOORMUIS

In het begin deed ik uitsluitend diensten als rijder op de ambulance, maar langzamerhand ben ik ook administratief werk gaan doen. Nu werk ik naast de diensten op de ambulance meerdere dagen op kantoor. Mijn werk bestaat voor een groot deel uit het verwerken van de administratie in de boekhouding en daarnaast nog veel andere werkzaamheden zoals het opzetten van acties, het beheren van de website en andere social media. Sinds kort maak ik ook de roosters, dat is een hele klus.

ALTIJD EEN VERRAS- SING WAT JE TEGEN ZULT KOMEN

Het werk is zeer variabel en dat maakt het leuk. Natuurlijk zijn er ook dingen die ik minder leuk vind zoals het terugbrengen van een overleden dier naar een eigenaar. Maar dat hoort er ook bij. Het geeft ook veel voldoening als je een eigenaar met spoed kunt helpen als er iets met een dier aan de hand is. Het is erg leuk als je iets bijzonders mag doen. We hebben een keer met de boot van Rijkswaterstaat een zwaan op de Rijn gevangen. Dat viel niet mee, maar uiteindelijk is het wel gelukt en dan ben je euforisch.

DE HELE DIERENTUIN MEE NAAR HUIS

Als het aan mij ligt zou ik alles mee naar huis nemen. Hondjes, poesjes, egeltjes, vogeltjes, noem het maar, ik vind alles leuk. Gelukkig zijn er regels waar we ons aan moeten houden en gaan de dieren altijd naar de opvang. Ik heb nu wel een agapornis in huis, Mollie. Soms is ze een draak maar vaak is ze ook lief. Als ze zich verveelt en aandacht wil, wil ze nog wel eens bijten, maar dat neem ik voor lief.

IK ZOU HET ZO WEER DOEN

Ik doe hoofdzakelijk avonden nachtdiensten. Overdag kunnen we vaak wel het rooster vol krijgen maar de avonden en nachten zijn lastiger en het maakt mij niet zoveel uit. Je maakt dan ook regelmatig spoedritjes mee voor huisdieren die naar een dierenarts moeten. Dat soort ritjes geven mij een goed gevoel. Ik zou er niet over na hoeven denken als ik opnieuw vrijwilligerswerk zou moeten kiezen.

Mensen zijn belangrijk, we hebben elkaar nodig. Maar er zijn ontzettend veel organisaties voor mensen, als je van dieren houdt is dit werk gewoonweg enorm leuk. Ook het team waar we mee werken is ontzettend fijn. Er hangt een goede sfeer en dat is belangrijk om je gemotiveerd te houden.

“Er zijn ontzettend veel organisaties voor mensen, als je van dieren houdt is dit werk gewoonweg enorm leuk.”

PRIKKELEND AVONTUUR

Onlangs kregen we een melding van een passant over een buizerd die in Wolfheze net naast de snelweg aan de bosrand met gespreide vleugels in de braamstruiken lag. We zijn er direct naartoe gegaan. Toen we de buizerd benaderden vloog hij op en ging op een paal zitten. We dachten: “geweldig, het valt gelukkig mee”. Maar toen we goed keken zagen we dat zijn rechterpoot gebroken was.

Op één poot sprong de buizerd nog verder de braamstruiken in waar hij op zijn buik met gespreide vleugels bleef liggen. Deze prachtige vogel had toch wel dringend hulp nodig! Maar hoe kom je door metershoge braamstruiken bij deze gewonde vogel? Gewapend met een schepnet baanden we ons een weg door de stekels tot we met een broek vol doorns in de buurt van de havik kon-

den komen. Onze medewerker heeft de vogel voorzichtig opgepakt. Gelukkig bleef hij rustig. Vervolgens hebben we hem snel naar Avolare gebracht. We hopen dat zijn poot gespaard kan blijven en dat deze mooie buizerd na herstel weer van de vrijheid kan gaan genieten. Dankbaar dat de hulpverlening is geslaagd. Altijd bijzonder om zo'n prachtige, grote roofvogel te kunnen helpen.

SPONSOR

NIEUWS

STATIEGELD

Vorig jaar is een prachtig bedrag in de vorm van statiegeld gedoneerd door het winkelend publiek bij verschillende supermarkten in onze regio. In totaal hebben wij hierdoor maar liefst € 2253,71 ontvangen. Daar zijn wij super blij mee!

HELP ONS HELPEN

De dierenbrancards in onze ambulances zijn aan vervanging toe.

Aanschafkosten en aanpassing per brancard ongeveer € 550,--

Doneer uw statiegeld
Dank u wel!

DIERENAMBULANCE

NEDERRIJN

Sportlaan 12, 6866 NA, Heesum
Tel: 06 - 83 13 5380

Wij bedanken iedereen die heeft bijgedragen aan dit mooie bedrag. Inmiddels hebben we twee brancards aangekocht en nieuwe materialen voor in de ambulance. De brancards zijn met twee extra wielen en een beugel aangepast zodat de vrijwilligers een zwaar dier niet ver hoeven te tillen.

We bedanken de supermarkten die dit voor ons hebben mogelijk gemaakt: Albert Heijn Rhenen, Albert Heijn Renkum, Jan Linders Wageningen, Coop Oosterbeek, Coop Achterberg, Jumbo Doorwerth, Jumbo Rhenen en Jumbo Wageningen.

Ook in 2023 hopen we opnieuw aan statiegeld-acties bij supermarkten te mogen deelnemen.

Waarom?

De waarom-vraag is altijd een lastige vraag. Het is een vraag die dwingt tot nadenken. In onze nieuwe rubriek 'Waarom' gaan we op zoek naar antwoorden op vragen over de natuur om onze honger naar nieuwe kennis te stillen. We trappen af met het mysterie van de vogeltrek.

WAAROM TREKKEN VOGELS?

Het mysterie van de vogeltrek

Twee keer per jaar vindt een volksverhuizing van vogels plaats. We zien grote groepen vogels komen en gaan. De najaarstrek vindt plaats over een langere periode. Maar in het voorjaar hebben vogels haast om in hun favoriete broedgebied te arriveren.

Al van oudsher is de vogeltrek een mysterie dat mensen bezighoudt. Eeuwenlang had men geen idee waarom vogels in de herfst verdwenen en in het voorjaar weer tevoorschijn kwamen. Lang werd verondersteld dat ze een winterslaap hielden en de winter doorbrachten in grotten of holle bomen. Van zwaluwen werd gedacht dat ze onder water in de modder overwinterden en andere vogels veranderden van gedaante, de koekoek veranderde bijvoorbeeld in een sperwer en de roodstaart in een roodborst.

Ook in onze tijd blijft de vogeltrek een wonderlijk verschijnsel. Maar door onderzoek onder vogels vielen steeds meer puzzelstukjes op hun plek en ontstond meer en meer duidelijkheid over het hoe en waarom

van de vogeltrek. Tegenwoordig gaan de meeste vogelkundigen uit van de gedachte dat vogels trekken om de beste voedselvoorraden te vinden. Voedsel is de motor achter de vogeltrek. De vraag die daar logisch op volgt is of het trekken omwille van voedsel een zogenoemde 'push' of een 'pull' factor is. Met andere woorden: vluchten vogels weg omdat het voedsel opraakt in het gebied waar ze verblijven of worden ze aangetrokken door voedselrijke gebieden? Waarom trekken bijvoorbeeld lepelaars in het najaar naar Spanje terwijl er op dat moment nog voldoende voedsel in de Waddenzee is. Hoe kunnen ze weten dat hun voedsel in de winter opraakt?

Over het antwoord op de push of pull oorzaak zijn onderzoekers het nog niet eens. Het zijn

twee verschillende theorieën die naast elkaar bestaan. Maar men is het er wel over eens dat alle vogels een ingebakken trekneiging hebben die ze hebben geërfd van hun voorouders. Waar je naar toe moet en wanneer is aangeboren. Het is eerder vreemd dat vogels niet trekken, zoals de mus of de bosuil. Vogels die niet trekken hebben het kennelijk goed getroffen met de voedsel- en leefomstandigheden in het gebied waar ze zich bevinden.

Hoe vogels zich voorbereiden op de start van de trek en zich tijdens hun reis oriënteren is een ingewikkeld verhaal. Het gaat in ieder geval om een mix van het aantal lichturen, hormonen, het aardmagnetisch veld en een intern kompas. Misschien is dat stof voor een nieuwe "waarom" vraag.

Lepelaars op najaarstrek,
foto Hanneke Roeper

HET GAAT NIET GOED MET DE HOUTDUIF

We zien de houtduif steeds vaker in onze woonomgeving. Met de dierenambulance halen we ook regelmatig een duif op. Dat we ze meer zien rondom ons huis betekent echter niet dat het goed gaat met de soort. Het tegenovergestelde is het geval: sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw is het aantal houtduiven met zeker een derde gedaald. Dat is niet algemeen bekend. Niet iedereen houdt ook van de "dikke domme duif". Jammer, want het is een hele mooie vogel. Waarom gaat het niet goed met de houtduif?

Van 650 naar zestien broedparen

Vijftig jaar geleden broedden houtduiven in Nederland nog koloniaal in de jonge aanplant van sparren. Toen waren houtduiven een zeer algemeen voorkomende soort. Op geoogste akkers scharrelden duizenden houtduiven rond, op zoek naar achtergebleven graankorrels. Een historisch plaatje dat helemaal is verdwenen. Tegenwoordig zoeken houtduiven hun toevlucht in beuken en grote grove dennen en scharrelen zaadjes op in het bos, of in onze tuin. Broedpaartjes zitten minimaal 200 meter van elkaar. In het Planken Wambuis, dichtbij huis, zaten in de jaren zeventig nog 650 broedparen. In 2017 was dat aantal geminimaliseerd tot zestien broedparen*. Als houtduiven

verdwijnen gaat het ook slecht met de dieren die ervan leven, zoals de havik en de slechtvalk.

Waarom het niet goed gaat

Dat de soort is achteruit gegaan is voornamelijk het gevolg van veranderingen in de landbouw. Er wordt minder graan, zoals rogge en haver verbouwd. Graanvelden veranderden in maisvelden, waar de houtduif weinig heeft te zoeken. Bovendien is de manier van

oogsten veranderd, waardoor er minder graan achterblijft op de akkers die er nog zijn en daardoor is er minder voedsel voor vogels. Hier en daar hebben landschapsbeheerders kleine graanveldjes ingericht en ook in het bos zijn zaden te vinden, maar daar kunnen maar weinig houtduiven van leven.

Wat valt er aan te doen?

Niemand lijkt ervan wakker te liggen dat de houtduif

Houtduiven herkennen

De houtduif lijkt op de holenduif en de stadsduif. Duiven lijken saai grijs te zijn maar als je goed kijkt zie je subtiele kleurschakeringen van grijs, groen en paars. Ze uit elkaar houden is niet moeilijk. In veel gevallen is een tuinduif een houtduif. De houtduif is tevens de grootste duif. Met een gewicht van wel 500 gram en een langere staart oogt hij veel forser dan de andere duiven. Bij de houtduif loopt een witte dwarsband over de vleugel, die in zit zichtbaar is als een witte rand aan de vleugels. Kenmerkend voor de houtduif is ook de grote witte vlek aan weerszijden van de hals. Stadsduiven hebben een veel bonter verenkleed dan de hout- en de holenduif door hun (meestal) bonte uiterlijk. In onze tuinen zien we verder ook de Turkse tortel: een klein, beige duifje met een dun, zwart ringetje rond de nek.

's Ochtends vroeg hoor je houtduiven zingen. Een bijzondere roep bestaande uit een diepkelig, vijftallig roe-koeeee-koe-roe-koe. En dat dan drie tot vijf keer herhaald. Dat doet geen enkele andere duif ze na, die houden het op een korter liedje. Een opvliegende houtduif kun je ook met je ogen dicht herkennen, want er is geen andere vogel die zoveel geluid maakt met zijn vleugels door ze wild tegen elkaar of tegen takken te slaan. Dat doen ze als alarmsignaal voor soortgenoten maar vechtende mannen geven elkaar ook een lel met de vleugels als ze vechten om een vrouwtje.

verdwijnt. Er valt ook weinig aan te doen, want niemand gaat meer graan verbouwen op de oude manier. De houtduif staat ook nog steeds op de lijst van vrij bejaagbare soorten in Nederland, waar ook de wilde eend en de fazant op voorkomen. Een erfenis uit het verleden toen deze vogels nog in grote getale voorkwamen. Vogelbescherming pleit ervoor de lijst af te schaffen omdat het inmiddels niet goed gaat met deze vogelsoorten. Voorlopig krijgt dit nog geen gehoor.

Wat kun je zelf doen voor de houtduif?

Houtduiven zijn geen holenbroeders en broeden niet in nestkasten. Wat houtduiven

nodig hebben in een tuin is een hoge boom om een nest in te kunnen maken. Dat 'nest' bestaat uit een rommelig hoopje takjes, dat vaak gemakkelijk weer uit de boom valt.

Houtduiven eten vooral zaad op de grond. Als je houtduiven in de winter een handje wilt helpen, strooi dan wat zaad op de grond of strooi wat ruimhartiger op de voedertafel zodat er zaad op de grond wordt gemorst. Andere vogels zoals roodborst, vink en heggemus profiteren daar ook van. Houtduiven eten verder groen blad, knoppen en bessen. Met een groene tuin help je tevens Turkse tortels die naast zaden ook houden van rupsen en andere insecten.

** op basis van SOVON tellingen van vogelkundige Rob Bijlsma. Met het Meetnet Urbane Soorten (MUS) monitoren SOVON en Vogelbescherming de populatieontwikkeling van de houtduif.*

De houtduif: helemaal niet zo gewoon.
Foto: Hanneke Roeper

HOUTSNIP BOTST TEGEN RAAM

Vanuit Oosterbeek kregen we een melding van een houtsnip. Hij was tegen het raam gevlogen en was na een uur nog steeds dermate versuft dat we besloten hem op te halen. Na een dag rust was hij weer goed opgeknapt. We hebben hem losgelaten op een veilige plek langs de rand van het bos om zijn reis te hervatten.

DE HONDACHTIGEN

Een introductie

Na de serie over de marterachtigen starten we in ons magazine een serie waarin we ons licht laten schijnen over de hondachtigen. De wolf (*Canis lupus*) is een van de bekendste vertegenwoordigers van de familie van de hondachtigen. Wolven hebben zich weer in Nederland gevestigd, net als in de landen om ons heen. Dat roept veel discussie op en daardoor is de wolf heel veel in de media, met goed én slecht nieuws.

Door alle belangstelling voor de wolf vergeten we bijna dat de familie van de hondachtigen (*Canidae*) wel 35 soorten omvat. Daarvan leven in Europa zes soorten in het wild: de gewone jakhals, de wolf, de vos, de poolvos, de steppevos en de wasbeerhond. De laatste is in Europa een exoot. In Nederland leven naast de wolf, alleen de vos en de goudjakhals in het wild. De laatstgenoemde is een nieuwkomer. Ook de wasbeerhond, ook wel marterhond genoemd, wordt soms in Nederland waargenomen. Het is een dier dat ontsnapt is uit de pelsdierfokkerij in Rusland.

Natuurlijk vergeten we in onze serie over de hondachtigen de hond niet. Honden zijn niet weg te denken uit onze samenleving. We houden ze als gezelschapsdier, maar ook voor andere doeleinden, zoals voor het hoeden van schapen,

Hond Wolf (*Canis Familiaris*)
Foto Jacqueline van der Kort

als geleide voor blinden en slechtienden, het opsporen en terugbrengen van wild, maar ook het opsporen van drugs of andere stoffen én natuurlijk vermiste personen. Als gedomesticeerde wolf heeft de hond zich door zijn enorme aanpassingsvermogen vertakt in een groot aantal rassen.

Vanuit de dierenambulance hebben we uit de familie van de hondachtigen vooral te maken met deze gedomesticeerde wolf, de *Canis Familiaris*. We

halen honden op omdat ze zijn aangereden, we brengen honden op verzoek van de eigenaar naar een dierenarts of trimsalon en als het zover is, ook naar een crematorium. En natuurlijk gaan we op zoek naar vermiste honden, dat doen we in goede samenwerking met de Hondenzoekgroep Gelderse vallei.

In ons volgende magazine gaan we de nieuwe serie over de hondachtigen de spits afbijten met de vos.

UPDATE: MARKERINGEN AAN HOOGSPANNINGSKABELS

Na de zomer worden draadmarkeringen aangebracht aan de hoogspanningskabels in het Binnenveld ter hoogte van de Veensteeg. Die moeten voorkomen dat steeds weer vogels, in het bijzonder zwanen, tegen de kabels aanvliegen. Kabelbeheerder TenneT heeft de draadmarkeringen toegezegd na een aantal jaren waarin we met de dierenambulance steeds opnieuw slachtoffers moesten ophalen. Dat leverde veel frustratie en dramatische beelden. Vooral in het voorjaar gaan diverse vogels, waaronder vooral knobbelzwanen maar ook kleine zwanen, in het natte deel van het gebied foerageren.

Helaas was het niet haalbaar om het werk voor de start van het

broedseizoen (15 maart) af te ronden. Dit is het gevolg van het feit dat eerst nader onderzoek is uitgevoerd naar de methode van aanbrengen. Aanvankelijk zou het werk met een helikopter worden uitgevoerd, maar dit bleek te hoge kosten met zich mee te brengen. TenneT laat het werk nu uitvoeren met speciale drones. De drone die bestuurd wordt door een piloot in het veld, klemt de markeringen op bepaalde afstand van elkaar op de kabel. Met deze methode heeft men in Duitsland en Tsjechië al goede ervaringen opgedaan. In Nederland zal het de eerste keer zijn dat deze methode wordt toegepast. De werkzaamheden zullen in de tweede helft van september uitgevoerd worden.

Draadslachtoffer, 2022

TE LETTERLIJK?

AGTIE

Hoe letterlijk moet je het nemen, “zwaan kleef aan”? Tijdens de ochtenddienst kwam een melding binnen van een jonge zwaan die tegen de lichtmast was gevlogen bij het hockeyveld in Wageningen. Dat moet toch een flinke botsing zijn geweest en zo'n mast geeft echt niet mee. Gelukkig leek hij niet echt zwaar gewond, maar wij zijn geen dierenartsen. Hij is in de “zwanentas” gedaan en ter observatie naar Wildopvang Avolare gebracht. Hopelijk knapt hij daar op en kan hij snel weer worden uitgezet.

WELKE HULP GEEF JE AAN JONGE VOGELTJES?

In het voorjaar en vroege zomer draait onze dierenambulance overuren! We worden dagelijks, vaak meerdere malen, gebeld over gevonden, jonge vogeltjes. Vaak hoeft de dierenambulance daar niet voor te komen. Maar soms vallen vogeltjes te jong uit het nest. Dan hebben ze wel hulp nodig. Wanneer bel je de dierenambulance? En wanneer niet?

Als jonge vogeltjes groot genoeg zijn verlaten ze het nest. Het is normaal dat ze op de grond terecht komen. Bijna alle vogeltjes moeten vanaf de grond leren vliegen. Dat lukt niet vanuit het nest. De oudervogels begeleiden hun kroost daarbij door de jongen beschermen, te voeren en te leren vliegen.

Wanneer hoef je de dierenambulance NIET te bellen?

Kijk of het vogeltje:

- al veren heeft
- zich kan voortbewegen door te springen, hippen, lopen of half vliegen
- er goed gevoed uitziet
- zich op een 'veilige' plek bevindt (geen drukke weg/geen katten e.d. in de buurt)
- De ouders in de buurt zijn

Het kan zijn dat je de ouders van de vogel niet direct ziet. Vogels zijn bang voor mensen en zullen vluchten als jij eraan komt. Observeer het vogeltje van een afstandje. Neem daarvoor de tijd. Meestal zie je na enkele uren vanzelf of de ouders weer op komen dagen.

Wanneer bel je de dierenambulance WEL?

Het vogeltje:

- heeft geen veren
- heeft zijn oogjes nog dicht
- is zichtbaar gewond (bloed, hangende vleugel, slepend pootje)
- kan zich niet verplaatsen
- je ziet na een tijd observeren nog steeds geen ouders in de buurt
- als de ouders gewond zijn en niet meer voor de kleintjes kunnen zorgen

**DIERENAMBULANCE
NEDERRIJN**

Hulp aan jonge vogels

Jonge vogel gevonden? Kijk hier wat u kunt doen.

Is de vogel gewond of door een kat gepakt?

Ja ⇒ De vogel heeft zorg nodig. Bel de dierenambulance.

Nee ↓

Heeft de vogel weinig of geen veren?

Ja ⇒ De vogel is nog te jong om zichzelf te redden. Bel de dierenambulance.

Nee ↓

Zit hij volledig in de veren en hupt of loopt weg wanneer u hem benaderd?

Ja ↓ De vogel is een nestverlater en heeft géén hulp nodig.

Nee ⇒ De vogel heeft waarschijnlijk hulp nodig. Bel de dierenambulance.

LET OP!!!
Geef warmte óók bij warm weer.

Vogels NIET voeren of water geven.

Er zijn altijd uitzonderingen. Twijfelt u?
Neem dan met ons contact op.

WWW.DIERENAMBULANCENEDERRIJN.NL
Tel 06 53 871 861 INFO@DANEDERRIJN.NL

KvK 64399648
NL 91 ABNA 0501675647

Wat kan je zelf doen?

In sommige gevallen kun je zelf ingrijpen:

- Wanneer het duidelijk een nestvogel is en je ziet het nest zitten: plaats het vogeltje gauw terug in het nest.
- Zit er een kat of ander roof-

dier op de loer? Als het jouw kat is laat hem dan een paar dagen binnen. Is het andersmans kat, vraag de eigenaar om de kat binnen te houden of jaag de kat weg. Zet het vogeltje op een veilige plek: onder een struik, op een dak

of schutting. Doe dat wel in de buurt van de ouders zodat ze hem nog kunnen vinden.

- Zit het vogeltje pal op of naast een drukke verkeersweg of midden op het fietspad? Verplaats het vogeltje wat verder de berm in.

Voorkom stress: grijp pas in als het écht nodig is.

*Let op: neem het vogeltje niet zomaar mee naar huis. Als je de dierenambulance hebt gebeld en wacht tot het vogeltje wordt opgehaald, kun je het vogeltje wel even meene-
men (in een doosje bijvoorbeeld). Voer het vogeltje niet en geef het geen water.*

DE OUDERE KAT

Op ons verzoek heeft Mareille de Vos, gedrags-therapeut en kattenrimster van Cat Care de Vos, onderstaande informatie geschreven over de problemen die vaak voorkomen bij oudere katten. Nuttige informatie die we graag delen.

Dankzij goede voeding en betere (preventieve) zorg worden onze katten tegenwoordig gemiddeld ouder. Maar ouderdom komt, net als bij ons mensen, met gebreken. Er kunnen problemen optreden op medisch gebied (aandoeningen en ziektes), maar er kunnen ook gedragsveranderingen optreden. Op hoge leeftijd kan de kat zich vaak minder goed verzorgen.

In dit artikel gaat het vooral over het gedrag en verzorging van de oudere kat.

Gedrag

Het gedrag van katten verandert als ze ouder worden. Omdat dit geleidelijk gaat valt het niet altijd goed op. Katten die altijd buiten kwamen brengen op hun oude dag minder tijd door buiten. Oudere katten jagen en spelen minder; over het algemeen zijn ze minder actief en slapen ze meer. De eetlust kan veranderen, ze verzorgen zichzelf minder goed, ze kunnen meer gaan miauwen. Merk je dat je kat meer drinkt, meer eet of bijvoorbeeld

agressie vertoont? Maak dan een afspraak bij de dierenarts.

Een kat op leeftijd kan ook onzekerder worden, dit kan komen omdat het gehoor en het zicht minder wordt. Hierdoor raakt de kat een stukje controle kwijt terwijl katten juist enorme controlefreaks zijn!

Vaak spelen oudere katten minder terwijl het heel belangrijk is dat ze blijven spelen. Spelen is namelijk een compensatie voor minder jagen. Het zorgt voor het behoud van spiermassa, het bevordert de doorbloeding en heeft een positief effect op blaas en darmen. Wij moeten dus aan de bak bij onze oudere katten om ze uit te dagen tot spel. Uiteraard passen we de manier van spelen wel aan, dus rustig bewegen, geen gekke sprongen laten maken en niet te lang achter elkaar.

Het kan zijn dat de kat opeens onzindelijk is geworden en in huis gaat plassen en poepen. Laat de kat door de dierenarts onderzoeken of er mogelijk iets medisch aan de hand is. Zo niet, kijk dan eens goed naar de kattenbak. Kan de kat zich wel makkelijk bewegen in de kattenbak? Of moet de kat zich eerst door een luikje wurmen, om vervolgens half dubbelgevouwen een rondje te moeten draaien? En tot overmaat van ramp ook nog met ingetrokken kop door de pijnlijke achterpootjes moet zakken? Grote kans dat de kattenbak een te

hoge instap heeft en dat er een dak op zit. Zorg voor een grote kattenbak met lage instap en zonder deksel. En fijn grit is ook wel prettig voor de poezelige pootjes.

Verzorging

Doordat de oudere kat wat strammer wordt (artrose), heeft deze meer moeite om zichzelf goed te verzorgen. De kat kan vaak niet meer bij het achterste deel van de rug en de heupen. Hierdoor staat de vacht vaak iets meer uit elkaar en kan er zelfs vilt ontstaan.

Vilt is pijnlijk voor de kat en dus zaak om dit te voorkomen.

Dit kun je doen door regelmatig de vacht te kammen of borstelen. Doe dit met een zachte kam of borstel. Omdat de oudere kat minder vet op het lijf heeft kan het gebruik van een harde kam of borstel pijnlijk zijn.

Mochten er toch al klitten of vilt zitten vraag dan professionele hulp. Ga zeker niet zelf met een schaar aan de slag, de huid is minder elastisch waardoor de kans groot is dat je in de huid knipt.

de nagels te lang worden en in de voetzooltjes prikken. Check dus met enige regelmaat de nagels en knip indien nodig een puntje van de nagels met een speciaal schaartje voor kattennagels.

staan. Een doos kan een optie zijn maar er zijn ook krabmeubelen van karton, waar de kat ook nog eens heerlijk op kan liggen.

Ook de nagels vragen om meer aandacht. Oudere katten verzorgen hun nagels over het algemeen minder. Krabben aan een boom of krabpaal kost vaak meer moeite en kan zelfs pijn doen. Hierdoor kunnen

Krabben is natuurlijk gedrag voor de kat. Zoek daarom een alternatief waaraan de kat kan krabben. Vaak vinden oudere katten het prettig om horizontaal te krabben, zodat ze niet op hun achterpoten hoeven te

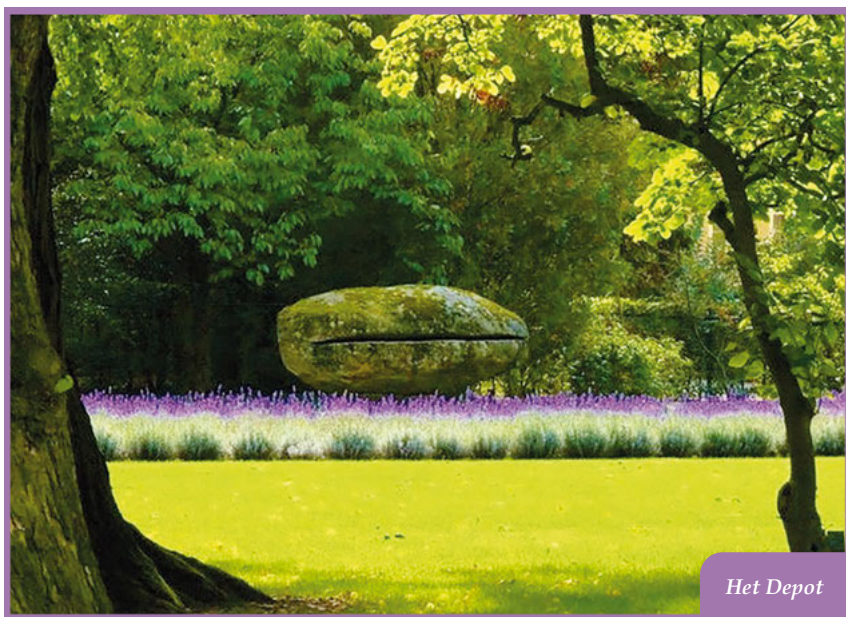
*Mareille de Vos
Cat Care de Vos
www.catcaredevos.nl*

PARELTJES OM DE HOEK:

HET ARBORETUM DE DREIJEN IN WAGENINGEN

In de rubriek 'Pareltjes om de hoek' beschrijven we unieke gebieden in onze directe omgeving, waar je kunt genieten van de natuur. In het vorige magazine hebben we aandacht besteed aan het Wageningse Belmonte Arboretum. Een ander arboretum in Wageningen waarover we graag in dit magazine iets willen vertellen is het Arboretum De Dreijen.

Wandelend over de paden die in gebogen lijnen door het park lopen kun je genieten van een gevarieerde verzameling bomen en struiken, van de plantencollecties zoals bijvoorbeeld de pioenrozen, hosta's en blauwe regen en in de lente van de bodembedekkers zoals de blauwe wilde hyacint en prachtig wit dalkruid.

Het Depot

bekend om zijn dikke, vezelige bast die de boom beschermt tegen brand en vuur.

Het tuinencomplex gaat in 1906 over in handen van de Rijks Hogere Land-, Tuin- en Boschbouwschool en in 1918 van de Landbouwhogeschool (LH). Het aantal soorten en variëteiten is dan opgelopen tot rond de 1200. Grote loofbomen als eik, beuk, iep, populier en plataan zijn nog steeds prominent aanwezig evenals de coniferen en de lagere planten gelegen in het noordwesten van de tuin.

Door gebrek aan brandstof gaat in de Tweede Wereldoorlog een groot deel van de collectie verloren. Doordat Wageningen vanaf 1944 in de frontlinie ligt, is er ook veel schade aan gebouwen, kassen en tuin door granaatinslagen. Na de Tweede Wereldoorlog bloeit de botanische tuin weer op

Het oorspronkelijke ontwerp van Arboretum De Dreijen dateert van 1895 van de, in die tijd, befaamde Nederlandse landschapsarchitect Leonard Springer (1855-1940). Dit stond in direct verband met de oprichting van de Rijkstuinbouwschool in 1896, de eerste door de overheid gefinancierde tuinbouwopleiding in ons land.

Het Arboretum was primair bedoeld als instructietuin voor de leerlingen van de Rijkstuinbouwschool. Er werden zoveel mogelijk bomen- en plantensoorten bijeen gebracht die geschikt waren voor parken en tuinen. Een aantal van de destijds aangeplante bomen staat er nog steeds zoals de 30 meter hoge mammoetboom (Sequoiadendron Giganteum)

toen de universiteit de tuin kocht om deze te gaan inzetten voor onderwijs en wetenschap. Sindsdien heet de tuin De Dreijen naar het universiteitscomplex waarin de tuin is opgenomen. Vanaf de jaren 70 in de vorige eeuw ging het belang van De Dreijen voor wetenschappelijk onderzoek geleidelijk aan achteruit en kwam het recreatief bezoek in opkomst. Het beheer van de botanische tuin is enkele jaren geleden overgenomen door de stichting Het Depot die ook een aantal gebouwen aankocht om daarin een prachtige beeldencollectie te huisvesten. Inmiddels zijn in de tuin naast bomen, struiken en

Foto Jacques van der Weiden

planten ook prachtige beelden te bewonderen.

Neem bij een bezoek aan het arboretum de tijd om behalve de bomen en planten, ook de rotstuin met de vijver voor kikkers en waterplanten in de

tuin te bezichtigen evenals het Pinetum (naaldbomentuin) en de beeldencollectie.

Een prominente plek heeft het borstbeeld van Linnaeus bij de rozentuin naast de pergola, kijkend over een langgerekte vijver. Linnaeus leefde in de 18de eeuw en wordt gezien als de grondlegger van de wetenschappelijke plantennaamgeving.

Een mooie afsluiting is een bezoek aan het Restaurant Linnaeus, het restaurant van Beeldengalerij Het Depot. Vanaf het museum en het restaurant kun je genieten van een mooi uitzicht over de tuin.

Arboretum De Dreijen is dagelijks open van 10.00 uur - 17.00 uur.

Beeldengalerij Het Depot is open van donderdag t/m zondag van 11.00 - 17.00 uur.

De toegang tot zowel het arboretum als de beeldencollectie in het Depot is gratis.

Beeld in de tuin

<https://www.hetdepot.nl/nl/Arboreta/Algemene-informatie>

IK ZIE, IK ZIE, WAT JIJ NIET ZIET

TIPS VOOR HET HERKENNEN VAN VOGELS

Sommige vogels zijn lastig uit elkaar te houden. In deze rubriek geven we tips voor het herkennen van vogels die veel op elkaar lijken. Geluid, gedrag, een patroontje op de veren: het helpt om ze uit elkaar te houden. Dit keer zoomen we in op de wespendif, de roofvogel die voorkomt dat de komende jaren windparken worden gebouwd op de Veluwe. Want de wespendif is een kwetsbare vogelsoort die beschermd moet worden. Als de soort verdwijnt heeft dat gevolgen voor de biodiversiteit. De wespendif lijkt op de buizerd, een veel voorkomende roofvogel. Een echte hersenkraker om ze uit elkaar te houden.

Wespendif: lang lijf, vette, zware strepen, spitse kop

Wespendif of buizerd?

De wespendif, de *Pernis apivorus*, is een vogel uit de familie van de havikachtigen, net als de buizerd, de *Buteo buteo*. Een wespendif verwarren met een buizerd is heel logisch, want ze lijken veel op elkaar. De lichaamslengte

is 52 tot 60 cm en de spanwijdte van de vleugels 110 tot 135 cm, vrijwel vergelijkbaar met een buizerd. En net als bij de buizerd is het verenkleed van de wespendif heel variabel in kleur, van licht tot heel donker. Bovendien leven ze in dezelfde biotopen, dat

wil zeggen in hetzelfde type landschap. De wespendif verschuilt zich meestal onopvallend in bomen en wordt vooral in de vlucht gespot, vliegend of cirkelend boven het bos. Dat maakt het er allemaal niet makkelijker om verschillen te herkennen.

Bijzonder voedsel

Kom je de resten van een uitgegraven wesp- of bijennest tegen, dan kan dát het werk zijn van de wespendif. De naam van de vogel geeft namelijk aan wat hij voornamelijk eet: wespen, bijen, hommels en ook de larven daarvan. Daarom zie je wespendifeën rondcirkelen boven het bos, ze traceren wesp- of bijennesten door insecten over grote afstanden te volgen. Met zijn poten graaft hij de nesten open. De wespendif kan zich beschermen tegen steken door zijn spleetvormige neusgaten, wimperharen, een dik verenkleed en een dikke huidlaag op zijn poten. Verder eet hij ook wel andere insecten, of kleine zoogdieren en vogels en dat is dan weer net als de buizerd.

Buizerd, let op de stevige kop en kortere staart

Let op de staart

Vooral aan de staart kun je de wespendif onderscheiden van de buizerd. Wespendifeën hebben een langere staart dan de buizerd en de staart heeft scherpe hoeken. Ook de staarttekening is anders, de wespendif heeft een aantal afgetekende dwarsbanden aan de basis van de staart. De staart van een buizerd heeft hooguit een paar fijne strepen. De kop van de wespendif is spits, slanker dan die van de buizerd en hij heeft een langere, dunne hals, maar als je geen specialist bent is dat niet eenvoudig te herkennen.

Wespendif: let op de kop en de staart

Bij twijfel

Twijfel je of je een wespendif of een buizerd ziet, ga er dan maar vanuit dat het een buizerd is of roep de hulp van een vogelkundige in. Wespendifeën zijn zeer zeldzaam en we kunnen ze in ons land alleen in de zomer tegenkomen. In Nederland wordt het aantal broedparen op niet meer dan 400 geschat. Wespendifeën overwinteren in Afrika, ten zuiden van de Sahara.

Foto's: Ap van den Driessche (buizerd), Peter van de Kraats, Mart Spijker (wespendif)

OOGST VAN ANDERHALVE MAAND

Regelmatig krijgen we een melding van gevonden kippen of konijnen en hoe verrassend, er meldt zich zelden een eigenaar.

Bij kippen gaat het altijd om haantjes die ergens worden achtergelaten. Wij denken dan "begin niet met het fokken van kippen". Een kip achtergelaten in het bos zal uiteindelijk altijd een prooi worden van bijvoorbeeld een vos. Datzelfde geldt natuurlijk ook voor een konijn dat wordt achtergelaten, de vaak opvallende kleur verraadt gemakkelijk waar hij/zij zit. Bezint eer je begint aan een dier, ook kippen of een konijn hebben verzorging nodig.

HOE GAAT HET MET DE MEREL?

Foto merel Peter van de Kraats

De merel, wie kent hem of haar niet? Naast een veelgeziene tuinvogel (nummer 4 in de nationale tuinvogeltelling van 2023) is het zelfs een populaire kindernaam. Helaas gaat het de afgelopen jaren niet goed met de merel: in tien jaar tijd is het aantal merels met de helft afgenomen volgens Natuurmonumenten. Dit lijkt het resultaat te zijn van ziektes en parasieten. De twee belangrijkste ziektes die hierbij een rol spelen, zijn het usutuvirus en vogelmalaria. Beide ziekteverwekkers worden overgedragen door muggen. Marieke de Swart, vrijwilliger bij onze dierenambulance en muggenonderzoeker aan de WUR legt het uit.

Wat is het usutuvirus?

Sinds 2016 is het usutuvirus in Nederland aanwezig. Dit virus komt uit Afrika en is vernoemd naar de Usuturivier in Swaziland. Het virus treft zowel wilde als gehouden vogels en vooral merels en uilen zijn er erg gevoelig voor. Mensen kunnen ook besmet worden met het usutuvirus, maar worden er maar zelden ziek van. Vooral in het eerste jaar van het usutuvirus vond massale sterfte van merels plaats. Symptomen van een besmetting met het usutuvirus zijn sloomheid, niet meer drinken, naar adem happen, spierzwakte (zoals niet meer vliegen of alleen nog maar laag blijven), vleugels of kop laten hangen

en evenwichtsstoornissen. De precieze symptomen kunnen verschillen per vogel en hangen af van welk orgaan is aangetast. Deze symptomen kunnen echter ook bij andere ziektes horen, dus op basis van de symptomen kan niet bepaald worden of de vogel echt het usutuvirus heeft opgelopen.

Wat is vogelmalaria?

Vogelmalaria wordt veroorzaakt door de Plasmodiumparasiet. Er zijn wel meer dan vijftig verschillende parasieten die vogelmalaria kunnen veroorzaken, maar deze zijn allemaal niet besmettelijk voor mensen. De ziektesymptomen van vogelmalaria zijn redelijk vergelijkbaar met die van een usutuvirusbesmetting. Uit studies uitgevoerd door de Wageningen Universiteit blijkt dat de gewone huissteekmug waarschijnlijk de verspreider is van vogelmalaria in Nederland, want bij 0,8% van de onderzochte muggen werd genetisch materiaal van de malariaparasiet aangetroffen. Dit soort getallen klinken misschien laag, maar door grote hoeveelheden muggen kan dit alsnog een flinke verspreiding veroorzaken. Merels zijn niet de enige vogels die hier last van hebben; ook met o.a. janzangenten, zwartvoetpinguïns en papegaaiduikers in dierentuinen gaat het niet goed.

De rol van klimaatverandering

Klimaatverandering lijkt een rol te spelen bij de toename van vogelmalaria. Een literatuuranalyse van gegevens tot zeventig jaar geleden laat zien dat bij elke graad die de temperatuur toeneemt, malaria twee tot drie keer zo vaak voorkomt bij vogels. Mogelijke gevolgen van de temperatuurstijging die de verspreiding van vogelmalaria bevordert zijn: 1) snellere ontwikkeling van de parasiet, 2) verspreiding van muggen naar gebieden waar het eerder te koud voor ze was, 3) een langer broedseizoen van muggen en daardoor meer kans op verspreiding.

Hoe ging het afgelopen zomer met de merel?

In de zomer van 2022 nam het aantal dode merels dat gemeld werd weer toe. Dit kan duiden op een nieuwe uitbraak van ziektes. Bij acht van de negentien onderzochte dode merels werd het usutuvirus gevonden. Van deze acht vogels waren vijf vogels ook besmet met vogelmalaria. Van de elf dode merels zonder usutuvirus waren ook vijf merels besmet met vogelmalaria. Andere doodsoorzaken waren trauma en bacteriële infecties.

Wat kun je doen voor de merel?

Naast het omtoveren van je tuin tot een merelparadijs, helpt het om verspreiding van de

ziektes waar merels gevoelig voor zijn tegen te gaan. Omdat zowel het usutuvirus als vogelmalaria door muggen worden verspreid, helpt het om te zorgen dat muggen geen kans krijgen om eitjes te leggen in je tuin of op je balkon. Controleer wekelijks bloempotten en andere plekken waar water zich kan ophopen en muggen eitjes in kunnen leggen. Zo kun je bijvoorbeeld gaas leggen in je regenton zodat er geen muggen in kunnen kruipen (ook nog eens fijn voor jezelf!). Als je muggeneitjes of larven vindt, kun je de potten omgooien of de larven en eitjes eruit scheppen.

Wanneer je een dode merel vindt, neem dan contact op met Sovon (sovon.nl/dodevogels) of op de website van het Dutch Wildlife Health Centre (dwhc.nl/meldingsformulier). Zij kunnen de vogel onderzoeken op ziektes en parasieten. Mochten ze het dier willen ophalen, is het belangrijk dat het dier niet langer dan 24 uur dood is en zo koel mogelijk bewaard wordt (tussen de 0 en 7 graden).

Bronnen:

- <https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=14918>
- <https://sovon.nl/actueel/nieuwsberichten/merelsterfte-door-usutuvirus-vogelmalaria-en-parasieten>

INSLUIPER

Tijdens een dienst kwam de melding van een vleermuis in een souterrain. Hij hing tegen de muur en waarschijnlijk had hij daar zijn slaapplek tussen gekozen. Hoe hij binnen is gekomen is een raadsel want de ruimte was gesloten. De eigenaar van de woning wilde dat het dier weg werd gehaald. We hebben hem tegen de boom gezet waar hij hopelijk zijn weg weer gaat vinden.

HAVIK MET ZENDER

In een tuin bij flats in Wageningen werd een havik gevonden. De melder dacht dat de vogel nog leefde maar toen we hem ophaalden bleek dat hij al was overleden. De havik had een flink abces, zo groot als een

Wond aan de poot

ei op een van zijn poten. Direct of indirect zal dat met zijn dood te maken hebben gehad, met zo'n poot is het immers moeilijk om een prooi te vangen. Maar er was nog meer met de havik aan de hand, hij droeg een zendertje op zijn rug. Via de gegevens op het zendertje kwamen we in contact met de onderzoeker van de WUR. De havik bleek in juni 2022 gezenderd in het bos tussen Renkum en Wageningen. We hebben de onderzoeker gevraagd ons wat te vertellen over zijn onderzoek maar nog geen informatie gekregen. Natuurlijk willen we ook graag weten waaraan de havik is gestorven. Misschien kunnen we hier in een volgend magazine meer over vertellen.

Havik, helaas overleden

ACTIE

VOS MET STREKEN

Een automobilist die van Rhenen naar Wageningen reed zag tot zijn verbazing bij een tegemoetkomende auto aan de voorzijde een poot onder de autogrill uitsteken. Hij bedacht zich geen moment, keerde zijn voertuig om, haalde de andere bestuurder in en hield hem staande.

Het bleek inderdaad dat hij het goed had gezien. Achter de grill zat een kat. De ambulance werd gebeld en de collega's konden de chip aflezen. Gelukkig was deze ook geregistreerd zodat de eigenaar op de hoogte kon worden gesteld. De kat genaamd Vos, was vanuit Ede meegereden. Toevallig was de bijrijder van de oplettende automobilist automonteur en kon hij de binnenzijde van de grill voor een deel demonteren. Daardoor kon de kat zich draaien en konden de collega's de kat pakken. Wonder boven wonder hield het beest zich erg rustig. De inmiddels gearriveerde eigenaar kon de kat meteen mee naar huis nemen. Hopelijk laat hij dit soort streken in het vervolg achterwege.

BEDRIJFS HULP VERLENING (BHV)

Waarom?

Voor bedrijven met minimaal een medewerker in loondienst is het verplicht om iemand op te leiden tot BHV'er. Onze coördinator is betaalde kracht en daarom moeten ook wij aan deze verplichting voldoen.

Belangrijk om adequaat te kunnen handelen.

Inmiddels zijn er zes medewerkers die de cursus hebben afgerond. Gert, Huib, Wilma, Jan, Paula en Tineke. Ieder heeft zijn eigen motivatie: "Ik wil weten wat ik in geval van nood moet doen", of "Ik vind het in het belang van mijn collega's, maar ook voor mijzelf".

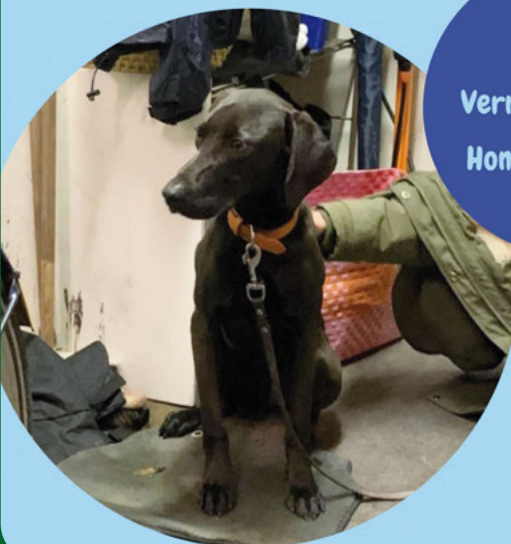

Er zijn nog een paar collega's die zich inmiddels voor de opleiding hebben opgegeven en daar zijn we enorm blij mee,

dat kunnen we alleen maar stimuleren. Beter te veel mensen die het certificaat hebben dan één te weinig.

DIKKE PLUIM

Op een morgen werd in het buitengebied van Renkum een loslopende hond lijkend op een Labrador gezien. Omdat de hond op de weg liep zijn de collega's er naar toe gereden, maar de hond was nergens meer te bekennen. Er was geen vermiste hond bekend dus werd er contact gezocht met HondenZoekgroep Gelderse Vallei. 's Middags werd de vermissing van hond Max doorgegeven. Max werd lang niet gezien tot hij uiteindelijk in het gebied tussen Wolfheze en Renkum werd gespot. Veel vrijwilligers hadden zich inmiddels actief ingezet maar hij liet zich niet benaderen. De HzGV plaatste een grote val. Maar Max was te slim, hij vond het kennelijk welletjes. Hij bedacht zich en hij heeft de weg van 6 kilometer naar huis terug gevonden. Aan zijn navigatie mankeert niets, hopelijk blijft hij nu wel in de buurt van zijn baas. Wij zijn blij met de betrokkenheid van de vele vrijwilligers die zich iedere keer weer belangeloos inzetten, dikke pluim daarvoor.

Max

Vermist 05-01-'23
&
Home 06-01-'23

KWARTELKONING LAAT ZICH NIET ZIEN

Als de *kwartelkoning* ooit weer terugkomt in de Bovenste Polder bij Wageningen zul je hem niet zien. Deze zeldzame, mysterieuze vogel houdt zich namelijk goed verborgen in het hoge gras. Maar zijn raspende roep, het kenmerkende 'crex-crex-crex' in de avondschemering in de zomermaanden, is heel bijzonder. Als je dat geluid een keer hebt gehoord vergeet je het nooit meer! Het is de baltsroep van een mannetje en draagt op windstille nachten meer dan een kilometer ver. Hij roept vanaf een vaste plek en bakent

zijn territorium af om vooral 's-nachts passerende vrouwtjes te lokken. Kwartelkoningen gebruiken daarbij bewust echo-effecten met behulp van een dijk of een bomenrij die hun geluid weerkaatst; in de Bovenste Polder langs de Veerweg is dat de Wageningse Berg.

Hij lijkt een beetje op een *patrijs* met zijn roodbruine gevlekte vleugels maar hij heeft wat langere poten en staat wat rechter overeind. En de kwartelkoning is veel kleiner: nog iets kleiner dan een *waterhoen*.

De kwartelkoning arriveert pas vanaf half april in Nederland na een lange reis vanuit de zuidelijke helft van Afrika. Het zijn goede vliegers want ze steken de Sahara in één lange vlucht over. In Nederland zoeken ze dan de weilanden met wat hogere vegetatie op, met name de hooilanden die nog niet zijn gemaaid zoals de blauwgraslanden en de drogere stroken in de uiterwaarden van de grote rivieren. Ze kunnen zich makkelijk bewegen in de dichte vegetatie en foerageren op insecten, zoals kevers, sprinkhanen, slakken en mieren. Maar een worm lusten ze ook wel.

In Nederland is de kwartelkoning helaas een zeldzame vogel geworden. In 2000 was er een sterke opleving maar daarna is er een afnemende trend te zien, waarbij het aantal waarnemingen van jaar tot jaar fluctueert. In 2021 werden maar 60 broedgevallen geteld. Vroeger, dat wil zeggen rond 1950, was de *kwartelkoning* nog wijdverspreid. Het was echt een vogel van het boerenland, maar ook voor deze vogel is de intensieve landbouw funest gebleken. Alleen langs de grote rivieren en in het noorden van Groningen worden ze nog waargenomen. In de Bovenste Polder werden in 2018 drie territoria geteld, de jaren daarna geen enkele. Willen we dat de kwartelkoning weer terugkomt in het gebied dan is het

Impressie van de mysterieuze kwartelkoning, Lennart van der Molen

belangrijk om niet in het broedseizoen te maaien. Bedenk daarbij dat de kwartelkoning nog in augustus een tweede legsel kan hebben.

Voor het behoud van de natuur in onze uiterwaarden is de kwartelkoning van

groot belang. Want samen met de *porseleinhoen* is de kwartelkoning de belangrijkste doelsoort voor het Natura 2000 gebied van de noordelijke oever van de Neder-Rijn. Dat betekent dat je het gebied zó inricht en beheert dat de kwartelkoning er kan

floreren. In combinatie met de versterking van de Grebbedijk wordt het gebied binnen enkele jaren verder ontwikkeld tot een geschikte habitat voor de kwartelkoning en de porseleinhoen. Uiteraard zullen daar veel andere vogels van meeprofiteren.

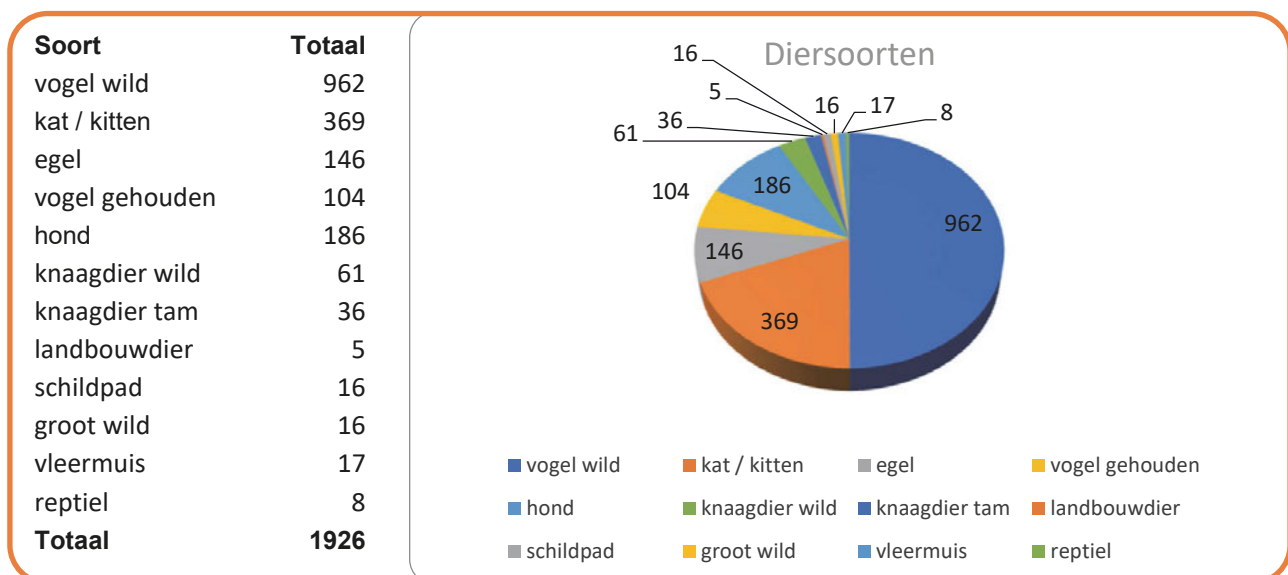
HOEVEEL DIEREN HIELPEN WIJ IN 2022?

In 2022 kwamen 2392 meldingen bij onze dierenambulance binnen. Dit zijn meldingen over vermiste en gevonden dieren waar wij een registratiesysteem voor hebben en dieren uit het wild die hulp nodig hebben, verzoeken voor besteld vervoer, maar ook informatievragen. De drukste tijd ligt tussen april en oktober. In die piekperiode krijgen we vier keer zoveel of meer hulpvragen dan in de winter.

Het aantal meldingen neemt jaarlijks toe. Wij schrijven dit toe aan onze voorlichtingsacties, presentaties, wervingsacties en social media waar we erg actief op zijn. Men weet ons steeds beter te vinden en daar doen we hard ons best voor.

We hebben in 2022 in totaal 1926 dieren opgehaald. Veruit de meeste ritten bestaan uit het ophalen van vogels en aangereden katten. In 2022 betrof dit in totaal 962 vogels en 369 katten. Het aantal vogels is ongeveer hetzelfde als vorig jaar, maar daarentegen zijn er bijna 100 katten minder opgehaald, al dan niet levend.

Naar vermiste honden gaan we in principe niet op zoek, daarvoor hebben we een goede samenwerking met de Honden Zoekgroep Gelderse Vallei. Zij zetten zich met veel vrijwilligers in om de hond met de eigenaar te kunnen herenigen en in de meeste gevallen lukt dit al binnen enkele uren.

HOE HET WINTERKONINKJE AAN ZIJN NAAM KOMT

Foto Peter vd Kraats

De koning van de zoogdieren is de leeuw. Volgens een oude Griekse legende wilden de vogels ook een eigen koning. Ze besloten dat de vogel die het hoogste kon vliegen hun koning zou zijn. Daarom hielden ze een wedstrijd.

Ongemerkt had een piepklein vogeltje zich op de rug van de arend verstoppt. Alle vogels stegen gelijk op maar niemand kwam zo hoog als de arend. Toen de arend zo hoog vloog dat zelfs hij niet hoger kon, kwam opeens het piepkleine vogeltje tussen zijn

veren vandaan. Hij klapperde met zijn kleine vleugeltjes en kon nog net wat hoger komen dan de arend. Triomfantelijk riep hij: "Ik ben de koning!" Veel vogels vonden dat dat niet eerlijk was. Toen werd besloten dat de arend de koning van de vogels was en dat het piepkleine vogeltje alleen in de winter, als alle vogels toch op reis waren, koning zou mogen zijn. Zo kreeg hij de naam "Winterkoninkje".

Het winterkoninkje is één van de kleinste vogeltjes van ons land. Hij is maar tien

centimeter lang en weegt niet meer dan tien gram. Zijn kenmerkende omhoog staande staartje geeft hem een grappig uiterlijk. Hij heeft een kleine spitse snavel en dunne, fijne pootjes. Bovenop is hij bijna rossig bruin. Zijn buik en zijkanten zijn dwarsgestreept. Hij is heel snel en rent vaak over de grond heen en weer op zoek naar insecten. Hoewel hij erg klein is, heeft hij een prachtige heldere, maar vooral luide zang. Zelfs in de winter blijft hij doorzingen, als alle andere zangvogels al lang zijn gestopt.

ACTIE

REMIÉ

Koud en nat werd deze kleine hummel midden op de weg lopend gevonden. Na lekker te zijn opgewarmd en gedroogd is hij naar de opvang gebracht. Ook na onze oproep op Facebook heeft zich geen eigenaar gemeld. Maar we zijn er van overtuigd dat hij gauw een liefdevol baasje zal hebben.

JONGE HAASJES

Op een koude avond in februari kregen we een melding van drie konijntjes die door een wandelaar waren gevonden. De melder zei dat de konijntjes onder het bloed zaten en dat een van hen al dood was. De twee andere konijntjes had de melder meegenomen.

Toen we arriveerden bleek dat het geen konijntjes waren maar net geboren haasjes die nog onder het bloed zaten van de bevalling. Mogelijk was het haasje dat volgens de melder dood was pas als laatste geboren. Echt jammer dat de haasjes door de melder waren meegenomen. Er was namelijk helemaal niets met de haasjes aan de hand. Door ze mee te nemen zijn de haasjes weggehaald bij de moeder.

Verschil tussen haasjes en konijntjes

Helaas krijgen we vaker meldingen van jonge haasjes die, goedbedoeld, door de melder uit het nest worden weggehaald. Hoe zit dat nou? Ze liggen toch alléén in de natuur? Jonge haasjes kunnen zich al direct na de geboorte zelfstandig voortbewegen. Ze worden geboren met een grijsbruine, wollige vacht en vrijwel direct geopende ogen. Pasgeboren haasjes zijn geheel geurloos, zodat roofdieren als vossen ze niet kunnen ontdekken. Ze worden geboren in een hazenleger: een nest boven de grond, droog en tegen de wind beschut tussen hoog gras of onder het struikgewas. De eerste twee à drie dagen blijven de jongen bij elkaar, daarna zoekt ieder jong zijn eigen plekje veilig in het hoge gras of in de struiken waar hij zich verbergt. De moeder zorgt voor de jongen, maar zij laat ze het grootste deel van de dag alleen.

Konijntjes daarentegen worden onder de grond in een hol geboren. Ze hebben nog geen vacht en de oogjes zijn nog dicht. Vind je een klein 'bloom' konijntje dan heeft hij hulp nodig en haalt de dierenambulance hem op.

Vind je een klein haasje? Laat het diertje dan met rust!

Overleg met de dierenambulance of ingrijpen nodig is. Haal een haasje nooit zomaar weg van de moeder. Wanneer het diertje is meegenomen kunnen we het niet meer terugzetten. Onnodig moet het jonge haasje dan, gescheiden van zijn moeder, in de wildopvang worden grootgebracht.

ACTIE

ONZE PARTNERS

DONATEUR WORDEN OF EEN GIFT DOEN

Onze stichting heeft de Anbi status en is CBF erkend. Wanneer u donateur wordt of een gift doet aan Dierenambulance Nederrijn is dit fiscaal aftrekbaar. Meer informatie kunt u vinden op: <https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/nl/aftrek-en-kortingen/content/verschil-periodieke-giften-gewone-giften>

Wilt u geen donateur worden, maar wel een gift doen dan kunt u uw donatie overmaken op: NL 91 ABNA 0501 6756 47 ten name van Stichting Dierenzorg Nederrijn.

Dierenambulance Nederrijn	06-53871861
Dierenpolitie	144
Politie	0900-8844
Jachttopzichter gaat via het algemene nummer van de politie	
Algemeen alarmnummer	112
RijksWaterStaat	0800-8002
Amivedi (landelijk meldpunt vermiste en gevonden huisdieren)	
Renkum, Wageningen, Ede, Bennekom, Veenendaal	088-0064643
Rhenen, Achterberg, Elst (Utr.)	088-0063313

Tarieven per 1 januari 2023

Ambulanceritten

U kunt ons bellen voor taxiriten voor vervoer van uw dier naar bijvoorbeeld dierenarts, trimsalon of pension. Voor meer informatie, tarieven of een afspraak kunt u bellen met 0653871861

Rit Tarieven 2023 *

- Basis ritprijs € 40,00
- Postduiven € 25,00

Toeslagen op de basis ritprijs:

- Buiten de regio v.a. stadsgrens € 0,60
- Afleveren bij dierencrematorium Grebbehof € 10,00
- Faculteit diergeneeskunde in Utrecht € 75,00
- Schiphol Airport € 120,00
- Eindhoven Airport € 100,00

Administratiekosten indien men per factuur wil betalen € 7,50

Opmerking: afwijkende prijzen uitsluitend in overleg met coördinator of bestuur.

Overig

- verhuur van vangkooi, bench of petcaddy € 10,00 p/w
- aanbieden ter destructie
 - tot 25 kg € 15,00
 - vanaf 25 kg € 25,00

Tarieven zijn ook te vinden op onze website: www.dierenambulancenederrijn.nl of op aanvraag. Bel ons over wat de mogelijkheden zijn, we zoeken samen met u naar een oplossing.

* typefouten en tariefwijzigingen onder voorbehoud